

Hrvatska renesansa

Renesansu u hrvatskoj književnosti možemo odrediti kao stilsku formaciju koja traje od sredine 14. do kraja 16. stoljeća te preuzima naslijeđe humanizma, razvijajući se pod sve snažnijim utjecajem talijanske književnosti. Iako se renesansno doba često poistovjećuje sa sveopćim optimizmom i antropocentrizmom, treba imati na umu da je renesansa mnogo kompleksnije razdoblje koje ima i svoju mističnu i hermetičnu stranu. Također, s jedne su strane u naših najvećih renesansnih pisaca vidljivi iz humanizma preuzeti antički uzori, kako u imitaciji klasičnih autora, tako u prevođenju antičke tragedije, dok se s druge strane u renesansnim djelima očituje velik utjecaj folklorne književnosti, posebice u komediji. Istovremeno, u hrvatskoj renesansi nastaju djela srednjovjekovnih poetičkih obilježja, ali se rađaju i novi književni oblici, od lirskih žanrova ljubavno pjesništvo, pjesničke poslanice, satirička lirika, maskerate, od epskih povijesni i biblijski ep te od dramskih eruditna komedija, pastirska drama, tragedija i mitološka igra. Stoga se ne smije zaboraviti da renesansa nije razdoblje jedne jedinstvene poetike, već preplitanje različitih te ponekad ambivalentnih svjetonazora i književnih stilova, što ovaj kratki pregled važnijih djela može i pokazati.

U doba renesanse hrvatske zemlje još uvijek pripadaju različitim državno-političkim entitetima. Početkom 16. stoljeća velik dio dalmatinskoga zaleđa zapada pod tursku vlast, obalna Dalmacija sve do 1797. godine ostaje u sastavu Mletačke Republike, Banska je Hrvatska (ostaci ostataka) u sklopu Habsburške Monarhije, kojoj će pripasti i Slavonija nakon habsburško-turskoga rata, a Dubrovačka Republika zadržava status vazalne države Osmanskoga Carstva sve do pada pod francusku vlast 1808. godine. Takvo je stanje imalo velik utjecaj na razvoj književne kulture, pa tako slobodna Dubrovačka Republika zajedno s razvijenijim gradovima mletačke Dalmacije i dalje ostaje središte književnoga i kulturnoga života, dok krajevi pod turskom vlašću teže razvijaju književnu kulturu.

Hrvatsku je renesansu ponajviše obilježila nova lirika koja je nastajala pod utjecajem talijanskoga petrarkističkog pjesništva, često samo kao imitacija Petrarkinih ljubavnih pjesama, no ponekad se javljaju i primjeri autentične proživljenosti i istinskoga nadahnuća autora. Prvi se ljubavni kanconijeri pojavljuju u Dubrovniku, od čega nam je sačuvan zbornik mladoga dubrovačkog vlastelina Nikše Ranjine, koji je 1507. godine počeo sakupljati prve ljubavne pjesme svoga vremena. U njemu najviše pjesama pripada Šišku Menčetiću Vlahoviću (1457. – 1527.) i Džori Držiću (1461. – 1501.), autorima koji su u hrvatsku književnost unijeli sasvim nov tematski sloj, opjevavši različite faze

ljubavnoga procesa, od slavljenja ljepote svoje ljubljene do odvrćanja od ovozemaljske ljubavi i okretanja onostranosti. Kada se uspoređuje ova dva autora, u kritici se najčešće ističe spiritualnost i diskretnost Držićeve lirike te njegova pjesma *Odiljam se u tugaljivome tonu bugarštica* te veća lascivnost Menčetićevih pjesama i kraće pjesme u duhu tadašnjih strambotta.

Ljubavne će pjesme pod utjecajem Petrarke i Bemba pisati još Hvaranin Hanibal Lucić (1485. – 1558.), čija nam je najpoznatija pjesma osmeračka *Jur nijedna na svit vila*, prožeta divljenjem idealnoj ženskoj ljepoti. Sačuvana nam je i malena zbirka ljubavnih pjesama iz rane faze opusa Marina Držića (1508. –1567.), tiskana zajedno s njegovom *Tirenom, Venerom* i *Stancem*. Najplodniji su pak liričari mlađe generacije Dinko Ranjina (1536. – 1607.), čija zbirka *Pjesni razlike* (Firenca, 1563.) osim ljubavnih stihova sadrži duhovne, satiričke i bukoličke pjesme te Dominko Zlatarić (oko 1555. – ?) čija je lirika zbog vjernosti dvanaestercu i odsutnosti senzualnosti konzervativnija.

Kao najplodniji se hrvatski stihotvorac svojega doba istakao Dubrovčanin Mavro Vetranović Čavčić (1482./1483. – 1576.). Vetranović je pisao religiozne pjesme, u kojima prevladavaju teme i vrste ustaljenih oblika, poput rođenja i muke Isusove, Gospina plača, pjesme o smrti i slično. Također, ističu se i njegove pjesme koje se bave motivom želje da se dovrši vlastito pjesničko stvaranje te napusti zemaljski život, koje odlikuje, za Vetranovića karakterističan, subjektivni ton. Vetranović se istakao i satiričkim pjesništvom u kojemu moralna satira često prelazi u političku, izazvanu suvremenim događanjima (primjerice, *Pjesanca gospodi krstjanskoj* i *Pjesanca u vrijeme od pošljice*). Najbliži je srednjovjekovnoj poetici u svojem religioznom pjesništvu ostao Marko Marulić (1450. – 1524.) koji svojim pjesmama nastoji učvrstiti čitatelja u vjeri. Marulić je pisao i satiričke i političke pjesme, pa je tako, primjerice, njegova pjesma *Molitva suprotiva Turkom* poznata po veoma izraženome antiturskom tonu. Sačuvano nam je i nešto manje važno Vetranovićevo pokladno pjesništvo, dok nam je Mikša Pelegrinović (1500. – 1562.) ostavio pokladnu pjesmu *Jeđupku* u duhu talijanske cingareske.

Treba napomenuti da, unatoč uskoj povezanosti hrvatske renesanse književnosti s talijanskom književnošću na idejnoj, tematskoj i stilskoj razini, u starijoj hrvatskoj ljubavnoj lirici izostaje sonetni oblik, koji se ustalio u svim europskim književnostima. Naime, naša je ljubavna lirika pisana najčešće u dvostruko rimovanome dvanaestercu, simetričnome osmercu i petnaestercu. Zanimljivo je da su hrvatski autori, kada su pisali na talijanskome jeziku, rado posezali za sonetom, dok je u hrvatskoj književnosti sačuvano tek nekoliko soneta nepoznatih autora te soneti iz Barakoviće *Vile Slovinke*, poslije kojih neće biti soneta u hrvatskoj književnosti sve do 19. stoljeća. Mnogi su se autori bavili tim zanimljivim problemom izostanka soneta u hrvatskoj renesansnoj

književnosti, a Svetozar Petrović nudi objašnjenje kako su naši pjesnici sonet smatrali specifičnim talijanskim oblikom te su svoje pjesme željeli pisati u formi iz vlastite tradicije. Ako se priklonimo Petrovićevu shvaćanju problema soneta, možemo istovremeno dobiti uvid u novu renesansnu svijest o pripadnosti vlastitoj nacionalnoj književnosti te individualnome stvaralaštvu, kakva nije postojala u srednjovjekovnoj kulturi.

O visoko razvijenoj svijesti renesansne kulture svjedoče i različiti paratekstovi u obliku predgovora te metatekstualne poslanice u kojima naši autori opisuju svoja poetološka načela. Primjerice, Marulićev predgovor *Juditi*, Zoranićev predgovor *Planinama* te Hektorovićeve i Vetranovićeve poslanice opisuju autorova shvaćanja umjetničkoga stvaranja, funkcije književnosti te razloge njihova pisanja. Kao i u razvijenijoj talijanskoj književnosti, hrvatskim je autorima dominantno načelo imitacije u književnome stvaranju (*imitatio*), zatim nadvisivanje kanonskih autora te oponašanje prirode. Renesansno djelo teži harmoničnosti i skladnoj kompoziciji te slijedi antičke retoričke i stilističke nauke o primjerenosti ukrašavanja djela njegovu predmetno-tematskom svijetu.

U hrvatskoj renesansnoj književnosti postoje sljedeći epski žanrovi: biblijsko-vergilijevski ep, povijesno-vergilijevski ep, povijesno-kronički spjev, alegorijsko-peregrinacijski spjev, stihovna ljubavna pripovijetka, putopisni spjev, opisno-narativne pjesme, pastoralno-idilični roman te kraće epske pjesme. Biblija i politička povijest (suvremeni ratovi) najvažnije su teme hrvatske renesansne naracije. Kanonsko mjesto stoga zauzima Marulićeva *Judita* (napisana 1501., tiskana 1521.), biblijsko-vergilijevski ep koji u dvostruko rimovanim dvanaestercima opjevava starozavjetnu priču o udovici Juditi. Kao što je već napomenuto, Marulićev je predgovor, posveta djela Dujmu Balistriliću, jedan od prvih autopoetičkih, metatekstualnih zapisa u hrvatskoj književnosti. Autor progovara o svome odabiru hrvatskoga jezika za neuki puk, o svojim uzorima (antika i začinjavci) te pokazuje visoku svijest o svome umjetničkom zadatku.

Nadalje, Brne Karnarutić (1515./20. – 1573.) piše povijesno-vergilijevski ep *Vazetje Sigeta grada* (Mleci, 1584.) o kršćansko-turskome sukobu kod Sigeta (1566.), a Antun Bratosaljić Sasin (1525. – 1595.) *Razboje od Turaka* o prvim trima godinama habsburško-turskoga rata (1593. – 1606.), epsko djelo u devet dijelova folklorno-pučkoga karaktera. Jedno je od najkontroverznijih djela hrvatske renesansne književnosti alegorijsko-religiozni ep *Piligrin* već spomenutoga Dubrovčanina Mavra Vetranovića. Djelo sadrži mnogobrojne fantastične i groteskne elemente te u dvostruko rimovanim dvanaestercima opjevava čišćenje duše hodočasnika po uzoru na peregrinacijsku viziju i dantesko putovanje duše. Zadraniin Jure Baraković također koncipira alegorijski svoju *Vilu slovinku* (Venecija, 1614.), peregrinacijsko-domoljubni ep.

Planine (napisane 1536., tiskane 1569.) Petra Zoranića (1508. – prije 1569.) smatraju se prvim romanom hrvatske književnosti, i to pastirskim romanom nastalim pod utjecajem Arcadie Jacopa Sannazzara. U Planinama se izmjenjuju proza i stih te djelo sadrži mnogobrojne marginalne bilješke, stoga malo nalikuje našoj suvremenoj predodžbi o romanu. No, strukturirano je kao uokvirena priča. Pastir Zoran kreće na putovanje kako bi se oslobodio ljubavne boli i okrenuo duhovnosti, u čemu se može prepoznati utjecaj Danteove *Božanstvene komedije*, te tijekom putovanja susreće pastire, veliča vlastiti zavičaj, opominje na tursku opasnost. *Planine* po uzoru na Ovidija sadrže mnoge metamorfoze („prитvore“), priče u kojima se ljudi preobražavaju u biljke, životinje ili krajolike, što svjedoči o viđenju prirode kao oplemenjene, oduhovljene. U Perivoju od slave, 20. poglavlju djela, Zoran susreće vile Latinku, Grkinju, Kaldejku i Hrvaticu kako čuvaju zlatne jabuke koje predstavljaju književna djela te se alegorijski otvara problem književne produkcije na hrvatskome jeziku.

Hvaranin Petar Hektorović (1487. – 1572.) piše narativno djelo u stihu *Ribanje i ribarsko prigovaranje* (Venecija, 1568.), u kojemu se opjevava autorov trodnevni boravak na moru s ribarima Paskojem Debeljom i Nikolom Zetom. Budući da opisuje konkretne ljepote zavičaja po kojemu ribari putuju te banalne detalje ribarske svakodnevice, *Ribanje i ribarsko prigovaranje* u književnoj se historiografiji određivalo kao ribarska ekloga i putopisni spjev te je žanrovska je pripadnost djela još uvijek problematična. Ono je također poslanica upućena Jeronimu Bartučeviću te se zbog toga može žanrovski odrediti i kao pjesnička poslanica. Hektorovićevo djelo sadrži bugarštice o Kraljeviću Marku i bratu mu Andrijašu i Radosavu Siverincu te je tako jedno od najranijih izvora folklornoga pjesništva.

U hrvatskoj su renesansnoj književnosti najproširenije dramske vrste komedija, dramska pastorala i tragedija, a gotovo su svi dramski onodobni modeli zastupljeni u Dubrovniku. Renesansne se komedije pišu po uzoru na antičku komediju, odnosno Plauta i Terencija, te preuzimaju likove-tipove poput škrtoga starca, hvalisavoga vojnika, lukavoga sluga, i dr. Glavni je predstavnik eruditne komedije Marin Držić sa svojim djelima *Skup*, *Dundo Maroje*, *Tripče de Utočje* i *Arkulin*, a poznat je i njegov prijevod Euripidove tragedije *Hekube*. U predgovoru se komedije *Dundo Maroje* Držić bavi egzistencijalnim problemima ljudi te društvenim poretkom, progovarajući o ljudima nahvao i ljudima nazbilj. Držićeva pak komedijica *Novela* od Stanca tematizira odnos starih i mladih, sela i grada, realnoga i fantastičnoga.

Pastorale, omiljene u doba poklada i na pirovima, pišu uz Marina Držića (*Venera i Adon*, *Tirena*, *Grižula*) Džore Držić (*Radmio i Ljubmir*), Nikola Nalješković (oko 1500. – 1587.) i Dominko Zlatarić (*Ljubmir*, prijevod Tassove

pastorale Aminte). Nikola Nalješković proslavio se i žanrom farse, naslijeđenim iz srednjega vijeka, u svojim djelima Komedija V i Komedija VI. Također iz srednjega vijeka preuzeti, nadasve su plodni bili različiti oblici religiozne drame. Crkvena je prikazanja pisao Mavro Vetranović (Uskrstnje Isukrstovo, Od poroda Jezusova, Kako bratja prodaje Jozefa, Posvetilište Abramovo), a treba spomenuti i njegovu biblijsku dramu Suzana Čista. U renesansi nastaje i prva svjetovna drama na hrvatskome jeziku: Lucićeva *Robinja*.

Držić, Marin



DRŽIĆ, Marin, spomenik u Dubrovniku



Držić, Marin (zvan **Vidra**), hrvatski pjesnik, dramski pisac, autor političkih tekstova i glumac (Dubrovnik, 1508 – Venecija, 2. V. 1567). U duhu obiteljske tradicije bio je određen za svećenika. Kao klerik bio je upravitelj crkve Svih svetih, zvane Domino, u Dubrovniku i Sv. Petra na Koločepu. U mladosti se zanimao za glazbu, pa ga je 1538. Vijeće umoljenih Dubrovačke Republike izabralo za orguljaša stolne crkve sv. Marije. Iste mu je godine dodijelilo potporu od 30 dukata da, premda je već bio u zrelijoj dobi, ode na studij u Italiju. Sljedeće godine već je bio u Sieni, gdje je studirao na tamošnjem sveučilištu. God. 1541. Senat toga toskanskoga grada odlučio je, a Opće vijeće potvrdilo, da se Držić izabere za vicerektora Sveučilišta. Stjecajem okolnosti za njegova mandata nije bilo rektora pa je obavljao i tu dužnost. God. 1542. sienska policija vodila je istragu o jednoj kazališnoj predstavi u privatnoj kući plemićke obitelji Gazzai. Utvrđeno je da je u tom inače zabranjenom kazališnom događaju sudjelovao i rektor Držić, koji je glumio ljubavnika. Sudionici su bili oštro kažnjeni, ali su vlasti prema Držiću bile blage, najvjerojatnije zbog visoka društvenog položaja. Uskoro se vratio u Dubrovnik, gdje je susreo austrijskoga grofa Christopha Rogendorfa, avanturista i tajnog agenta u službi španjolskog dvora. S grofom, tobožnjim hodočasnikom u Svetu zemlju, Držić je putovao 1545. u Beč a onda u Carigrad, ali se zbog nekih političkih razmirica naglo vratio u Dubrovnik, gdje je policija istraživala njegovo prijateljavanje s austrijskim grofom.

God. 1548. Pomet družina izvela je pred Kneževim dvorom komediju *Pomet*, kojoj je tekst danas izgubljen. U toj se komediji prvi put pojavio lik Dunda Maroja, a i drugih Dubrovčana koji su poslije postali središtem najslavnije Držićeve komedije *Dundo Maroje*. Iste je godine u istom prostoru izvedena i stihovana pastirska igra *Tirena*. Predstava je alegorijski prikaz dubrovačke vlasti i posve je pozitivno određena prema slavi Dubrovnika i njegove vlastele. Po tome je iznimka u Držićevu opusu.

Predstavu je prekinuo jak vjetar, ali to nije spriječilo neke jalne suvremenike da optuže Držića da mu djelo nije originalno. Od optužaba za plagijat Držić se branio sam, a branio ga je i književnik M. Vetranović u *Pjesanci u pomoć Marinu Držiću*. God. 1550. izvedena je stihovana komedija *Novela od Stanca* u zatvorenom prostoru na piru Martolice Hajdinova i Anice Kabužić. To je najkraća Držićeva komedija, u kojoj je u briljantnim stihovima i s dobrom scenskom karakterizacijom likova prikazana spletko što ju skupina dubrovačkih mladića izvodi nad ponešto zbunjenim Vlahom Stancom. God. 1551. iz tiska su izašle knjige *Tirena, komedija Marina Držića, prikazana u Dubrovniku godišta MDXLIII, u kojoj ulazi boj na način od moreške i tanac na način pastirski* i *Pjesni Marina Držića ujedno stavljene s mnogim družim lijepim stvarmi*, u koju je osim do tada napisanih stihovanih piščevih drama uvršten i mali petrarkistički kanconijer ljubavne poezije. Iste su godine zajedno izvedene *Tirena* i *Pripovijes kako se Venere božica užezje u ljubav lijepoga Adona u komediju stavljena*, koja je svojevrsni mitološki prolog cijeloj predstavi. Za drugu izvedbu *Tirene* Držić je napisao i poseban proslav u kojem s dosta ponosa govori o svojem književnom radu i svojim napadačima. U Vijećnici Kneževa dvora predstavila je Pomet družina 1551. proznu komediju *Dundo Maroje*, u kojoj se pojavljuju poznata lica iz *Pometa*. Drama se otvara proznim tekstom koji govori Negromant od Velicijeh Indija i u kojem se izlaže svojevrsna socijalistička piščeva utopija i najavljuje njegov poslije sve jači kritički odnos prema dubrovačkoj oligarhiji. U komediji su prikazana zbivanja u Rimu, kamo su za vrijeme Svete godine 1550. stigli mnogobrojni Dubrovčani, a među njima i Dundo Maroje, koji je došao spasiti dukate što ih je prije nekoliko godina dao sinu kako bi se bavio trgovinom. Družina Gardzarija izvela je 1552. u predionici vune komediju *Pjerin*, od koje su sačuvani samo nepovezani ispisi. Djelo je nadahnuto suvremenim eruditnim blizanačkim komedijama, a izvor su mu Plautovi *Menaechmi*. U sljedeće dvije godine na sceni su prikazane komedija *Džuho Krpeta*, također djelomično sačuvana, zatim u Kotor smještena prozna komedija *Mande*, kojoj su u središtu prevareni muž Tripče i njegova vesela supruga. Nije poznato kada je izveden prozni *Arkulin*, u kojem se dramatiziraju zgode škrtca i nastrana starca kojemu se na kraju uz pomoć čarobnjaštva dogodi sve ono što je najmanje želio. Družina Njarnjasi izvela je 1555. po Plautovoj *Aululariji* prerađenu komediju *Skup*, u kojoj se dramatiziraju nevolje sa škrtcem. To je uz *Dunda Maroja* još jedna velika Držićeva komedija u kojoj se, kao i u prethodnim

manjim komedijama kakve su *Pjerin*, *Arkulin* i *Mande*, dramatiziraju nevolje zlih i asocijalnih likova. U *Prologu Skupu* Držić je najavio povratak pastirskoj igri. Obećanje je održao pa je druga njegova velika pastorala, *Grižula*, izvedena 1556. na piru Vlaha Sorkočevića. Napisana na način sienskih ženidbenih komedija, ta je pastirska igra najavila strukturu slavne Shakespeareove komedije *San Ivanjske noći*, a svojim paralelnim mitološkim i pastirskim radnjama jedno je od najintrigantnijih Držićevih scenskih djela. Vlasti su 1558. nakon urednog zahtjeva zabranile izvođenje tragedije *Hekuba* s opaskom da bi njezina izvedba mogla uznemiriti pučanstvo. Djelo je prikazano godinu dana poslije, a izveli su ga glumci Družine od Bidzara. To je jedina Držićeva tragedija. Sastavio ju je koristeći se stihotvornim iskustvima domaćih prethodnika i posežući za Dolceovim talijanskim prijevodom Euripidove *Hekube*. Premda na prvi pogled prijevod, Držićeva tragedija posve je originalno, osobnim glasom i političkim aluzijama opterećeno djelo. God. 1562. Držić je napustio Dubrovnik i naselio se u Veneciji, gdje je dobio mjesto kapelana mletačkog biskupa. Venecijanska policija istraživala je neku ostavinsku nejasnoću, pa je Držić jednom prilikom u Dubrovniku dao vrlo literaran opis smrti prijatelja Primovića. Usred ljeta 1566. Držić u Firenci piše urotnička pisma vojvodi Cosimu Mediciju i njegovu sinu Francescu. Sačuvano je pet pisama, a postoje naznake da je Držić napisao još dva pisma. Četiri je pisma 1930. u firentinskome Nacionalnom arhivu pronašao francuski slavist J. Dayre, a 2007. Lovro Kunčević još jedno. U pismima Držić ponešto uzrujanim tonom objašnjava vojvodi uzroke uzurpacije dubrovačke oligarhije nudeći mu svoje usluge ako se odluči srušiti njihovu vlast. Za Držića njihova uzurpacija ima prije svega socijalne uzroke, ali mu je posebno odbojan njihov prijateljski odnos s Turcima. U pismima se Držić pokazuje kao prvi veliki kritičar političke stvarnosti svojega rodnoga grada. Godinu dana nakon pokušane urote Držić je umro. Pokopan je u zajedničkoj grobnici bazilike sv. Ivana i Pavla.

Književni opus Držićev pokazuje veliko piščevo poznavanje suvremenoga talijanskog ali i prethodnoga antičkog teatra. Držić je u Sieni temeljito proučio poetiku Plautovih i Terencijevih komedija, koje su bitno utjecale na nastanak njegovih najvažnijih prozних komedija. Upoznao je i većinu autora onodobne eruditne komedije, i to posebno L. Ariosta, koji mu je među suvremenicima bio uzorom. U Sieni se izravno susreo s tamošnjim pastirsko-mitološkim igrama, pa su njegove pastorele bile izravno potaknute tim drugdje slabije poznatim žanrom. Posebno mu je bio blizak venecijanski poligraf i autor u svoje doba

slavnih tragedija L. Dolce, iz čijega je opusa posegnuo za tragedijom o Hekubi. Što se domaćih prethodnika tiče, Držić je dobro poznao nešto stariji dramski opus N. Nalješkovića i svakako mu nisu bili nepoznati scenski tekstovi M. Vetranovića. Iskustva tih pisaca ugrađena su u njegova dramska djela, koja su bitno nadišla sve što je prije njega u dramskom žanru napisano na hrvatskom jeziku. Premda nadahnut renesansnim kazališnim iskustvima, on je u sve tekstove unosio nemir svoje manirističke epohe. Pod krinkom prividno vedrih komedija Držić je zapravo autor vrlo nemirnih djela, najznačajniji autor hrvatskoga manirizma. Toj književnoj epohi ne pripada samo njegova tragedija *Hekuba*, nego su nemirom, unutrašnjom uzbuđenošću i nezadovoljstvom obilježeni svi njegovi tekstovi, svejedno je li riječ o komedijama ili o pastirskim igrama. Pripadao je naraštaju pisaca koji nije poznao optimizam prethodnika, naraštaju umornih ljudi koji su shvatili da se od proklamiranih ideala renesanse nije ostvario ni jedan. Ta emocija obilježava njegov opus i daje mu posebnu težinu. Vlastita sredina nije prepoznala njegov talenat, pa se u njoj nije ugodno osjećao. Bio je nekom vrstom izgnanika, čovjeka koji je htio inozemna iskustva presaditi u vlastitoj sredini. Njegova inovativnost ostala je za života neprepoznata, postupno su ga otkrivali budući naraštaji. Djela su mu bila u nekoliko navrata pretiskivana već u XVII. stoljeću, ali prije druge polovice XIX. stoljeća njegov opus nije bio poznat ni znanstvenicima. Premda su mu na sceni HNK-a u Zagrebu igrali *Novelu od Stanca* u posljednjim godinama XIX. stoljeća, Držićev se moderni scenski glas prepoznao tek nakon prvih adaptacija M. Foteza, koji je 1938. postavio u Zagrebu *Dunda Maroja*. U sljedećim desetljećima na scenu su postavljene sve njegove drame, preveden je na mnoge svjetske jezike i prikazivan na stranim scenama. Najprije prerađivana, Držićeva se djela danas izvode s visokim stupnjem izvornosti. Najbolje su izvedbe ostvarene na dubrovačkim otvorenim scenama.